

OPLÆG TIL EU-INDSATS I REGION MIDTJYLLANDS SUNDHEDSARBEJDE

29. marts 2019

Baggrund

En sundhedsindsats i Bruxelles via Midtjyllands EU-kontor i Bruxelles (CDEU) kan udnyttes til at understøtte regionens strategier og planer, herunder den kommende sundheds- og hospitalsplan, der b.l.a. har fokus på teknologiske løsninger, digitalisering, ulighed i sundhed, personlig medicin og forebyggelse. Ligeledes kan indsatsen bidrage til de indsatser, der skal ske i regi af Human First. CDEUs har kompetencer til i samarbejde med regionen at understøtte prioriteterne på sundhedsområdet via sit EU-sundhedsnetværk (særligt på life science-området), nationale netværk, forståelse for at navigere i EU's komplekse system, erfaring med udarbejdelse og implementering af EU-lovgivning på sundhedsområdet, erfaring med ansøgning af EU-puljer, indsigt i sundhedspolitiske dynamikker mellem medlemslandene og EU, samt at nyttiggøre EU til adgang til netværk, profilering, kompetenceudveksling og funding.

EU har sundhedsområdet som strategisk prioritet, hvilket tydeligt ses i såvel EU's forsknings- og innovationsprogram samt i den koordination og de indsatser, der lanceres gennem blandt andet EU's folkesundhedsindsatser. Området udvikler sig i disse år hastigt, da såvel den demografiske forskydning som de teknologiske og forskningsmæssige udviklinger giver afsæt for konkrete initiativer, der skal sikre, at EU som region kan være med i den internationale front i forhold til at skabe samfundsmæssig gevinst på disse udviklinger, uanset om det er inden for kliniske forsøg, offentlige-private samarbejder eller udviklingen af velværdsteknologi.

Der ligger et betydeligt vækstpotentiale i Region Midtjyllands hjemtag af EU-midler på sundhedsområdet. I programperioden 2014-2020 er 25 mia. kr. øremærket sundhed ud af et samlet fundingbudget på 293 mia. kr. Danmark har i årene 2014-2018 hjemtaget 709 mio. kr. fordelt på følgende måde på de 5 regioner¹:

- Region Midtjylland: 59 mio.
- Region Nordjylland: 21 mio.
- Region Sjælland: 1 mio.
- Region Syddanmark: 110 mio.
- Region Hovedstaden: 518 mio.

Region Hovedstaden og Region Syddanmark har i en årrække investeret i EU-dimensionen i deres sundhedsindsats og det forklarer formentlig, at de er bedst til at skaffe adgang til midler fra EU's sundhedsbudget.

Sammenfattende erfaringer og potentialer for sundhedsindsats i Bruxelles

Regionen har sammen med regionens kontor i Bruxelles, CDEU, haft fokus på sundhed og sundhedsinnovation i Bruxelles i 1½ år og har rekrutteret stærke medarbejder kompetencer. Arbejdet i Bruxelles tager udgangspunkt for regionens strategier og planer. Fundamentet er lagt og der er allerede skabt konkrete resultater, herunder

¹ Europa Kommissionen 2018. Tallene dækker EU's forskningsprogram Horizon 2020.

- Deltagelse af Randers-klyngen, herunder Regionshospitalet Randers, i et EU-projekt om motion på recept i samarbejde med DGI Østjylland. Projektet afprøver motion som alternativ til medicin til behandling af psykisk svage borgere. [Læs mere her.](#)
- Tiltrukket AAL-forum til Aarhus i 2019 i samarbejde med Aarhus Kommune og Region Midtjylland. AAL-forum er Europas største konference og messe for velfærds- og sundhedsteknologi til ældre. [Læs mere her.](#)
- Sikret Region Midtjylland plads i AAL-programmets ekspertgruppe, således at regionen har direkte indflydelse på EU's tilskudsordning til offentligt-private sundhedsteknologi-projekter.
- Finansiering til 2 offentligt-private AAL-projekter om sundhedsteknologi til ældre om henholdsvis mund hygiejne og kognitiv svækkelse. [Læs mere her.](#)
- Repræsentation af CDEU på vegne af Region Midtjylland i EU's ekspertgruppe på folkesundhed sammen med Sundhedsministeriet, så regionen får først adgang til muligheder og politik fra EU.
- Tiltrukket EU's Joint Research Center's "Science Meets Regions"-konference om ældre og ernæring til Midtjylland i samarbejde med AU og Region Midtjylland. Konferencen sætter fokus på underernæring blandt ældre patienter, genindlæggelse, madspild og hurtigere helbredelse ved rigtig ernæring.
- Etableret sig som EU-videnpartner for Trail Nation mhp. flere kliniske forsøg på midtjyske hospitaler og tiltrækning af EU-midler hertil. Herved åbnes for store muligheder for EU-finansiering af kliniske forsøg på midtjyske hospitaler i sanspil med den nationale danske og EU's strategi herfor
- Trial Nation-sekretariat opfordrer midtjyske forskere i deres netværk (især på AUH) til at indlede dialog med CDEU om muligheder for EU-støtte til klinisk forskning, hvorved Trail Nation får styrket fokus på sundhedsforskningsmulighederne udenfor hovedstaden.
- Fået meget tidlig adgang til indkaldelsesteksten til EU's Innovative Medicines Initiative samt det life science-netværk, som arbejder med teksten. CDEU giver Region Midtjylland adgang til konsortiet, som sandsynligvis vil vinde Horizon-bevillingen, som rammer målsætningerne i det midtjyske initiativ Health D365 om digitalisering.
- Påbegyndt etablering af relationer til forskere på Midtjyllands Hospitaler, hvor der opleves stor interesse for at udnytte EU's muligheder til såvel finansiering som samarbejde med de bedste i Europa. Forskerne efterspørger hjælp og rådgivning til succesfuldt at realisere mulighederne.

Der er store potentialer for et fortsat engagement i sundhed og sundhedsinnovation i Bruxelles, herunder

- Betydelige potentialer for EU-midler til sundhedsinnovation og sundhedsforskning samt forebyggelsesaktiviteter i det nære sundhedsvæsen. Midtjylland har tiltrukket 59 mio. kr. under EU's Horizon program i perioden 2014-2018. I samme periode har Hovedstaden tiltrukket 9 gange så mange penge og Region Syddanmark 2 gange så meget. Både Hovedstaden og Syddanmark har prioriteret sundhedsområdet i Bruxelles.
- Deltagelse i EU-projekter og samarbejder giver adgang til de stærkeste udviklingspartnere i Europa, fordi EU's udvælgelsesproces er så skarp, at kun de bedste får mulighed for at deltage. Det betyder, at adgang til viden, inspiration og erfaring til gavn for innovationen i det midtjyske sundhedsvæsen.

- EU's AAL-program tilbyder støtte til offentlige-private udviklingspartnerskaber inden for sundheds- og velfærdsteknologi. CDEU har store erfaring med at rådgive projekter og sikre succesfulde ansøgninger.
- Nationale danske aktører – fx Sundhedsministeriet og Trail Nation – søger adgang til danske sundhedsmiljøer, som kan indgå som dansk partner og reference i EU-projekter og initiativer. CDEU kan sætte midtjyske hospitaler og sundhedsforskningsmiljøer i spil hos de nationale danske aktører.
- Adgang til Europa-Kommissionen, andre EU-institutioner samt sundhedspolitiske og life science-netværk i Bruxelles giver Midtjylland indflydelse og mulighed for påvirkning af EU's sundhedsprioriteter og programmer.
- De stærkeste platforme og netværk på sundhedsområdet er forankret i Bruxelles og en tilstedeværelse her kan skaffe adgang til disse. Fx som referencesite under EU Innovations Partnerskab og dermed en del af det netværk, som udvikler nogle af de mest avancerede innovative digitale løsninger på sundhedsområdet.
- Gennem en tilstedeværelse i Bruxelles får Region Midtjylland adgang til intelligence og tendenser fra EU-systemet om policy og indkaldelser samt giver et forspring ift. mulighederne. Samtidig kan der herved skaffes adgang til både permanente og ad hoc-EU-puljer, hvor Midtjylland ikke nu er aktive.

Opsummerende vil CDEU gennem EU skabe, facilitere og opdyrke mere sundhed til regionens aktører på sundhedsområdet.

CDEU's ambitioner for sundhedsindsatsen

CDEU ser sig selv som den direkte forlængelse af de midtjyske aktører i Bruxelles, samt ift. de nationale strukturer og aktører som midtjyske aktører spiller op imod i Danmark. Med afsæt i CDEU's stærke kompetencer på området ønsker CDEU:

- at udvikle EU-dimensionen på sundhedsområdet i såvel regionen, på hospitalerne, i kommunerne og på forskningsinstitutionerne. Derved vil CDEU medvirke til at indfri de betydelige potentialer.
- at tiltrække EU-midler til sundhedsinnovation, folkesundhed og sundhedsforskning i Midtjylland. Sidstnævnte kan med fordel samtænkes med de øgede muligheder, der ligger forude henset til markedsdynamikker.²
- at styrke midtjyske sundhedsaktørers adgang til værdiskabende samarbejder, økosystemer og netværk på europæisk niveau.
- at indgå i den politisk-strategiske koordinering på området, mhp. tværgående udvikling og prioritering.

² At samtænke fundingmulighederne inden for sundhedsforskning med markedsdynamikkerne bag kliniske forsøg (hvor der forventes en revolution i måden, hvorpå kliniske forsøg udøves) og kommende EU lovgivning på life science-området (ny lov der giver generiske producenter øgede rammevilkår i at stock-pile og eksportere produkter under patenter) åbner mulighederne for at fundingmuligheder inden for sundhedsforskning i hele værdikæden.

Med henblik på at opnå ovenstående fire områder ser CDEU sin værdi konkretiseret gennem særlige indsatser inden for: Interessevaretagelse, netværk, EU-funding samt ved understøttelse i implementering af EU-lovgivning.

A) Tidlig Interessevaretagelse og netværk for at sikre EU funding

Gennem den tidlige interessevaretagelse, som modner ansøgningsprocessen, kan CDEU sikre hele den tidlige proces, der leder frem til en reel ansøgningsskrivning, hvilken gennemføres i samarbejde med FSE og Sundhedsinnovationsteamet.

Dette omsættes konkret i følgende handlinger:

- Gennem tidlig indsigt og brug af EU-netværk at kunne formulere projekter, der giver midtjyske aktører en strategisk fordel i at samle eller deltage i konsortier.
- Proaktivt brug af relevante sundhedsaktører, der agerer som kanal til at sikre EU-muligheder for midtjyske aktører.
- Kobler indsigt mellem kommende EU-lovgivning, EU-programmer med nationale dagsordener

Eksempler på konkrete leverancer:

- EU's rammeprogram for sundhedsforskning Innovative Medicines Initiative (IMI)
Fakta: IMI indeholder større støttebeløb og konsortier end Horizon, favner modsat Horizon hele sundhedsværdikæden fra sundhedsforskning frem til behandling. Har halvdelen gang større sandsynlighed for nævnelse i internationale sundhedsforskningstidskrifter sammenlignet med f.eks. Horizon-ansøgninger.

CDEU har gennem netværk og tidlig indsigt skaffet adgang til en IMI-indkaldelse, der offentliggøres i juni 2019. Adgangen er skabt ved at køre det statslige initiativ Trial Nation i stilling som en videnspartner i indkaldelsen, for efterfølgende at få adgang til information og netværk, der kan bane vejen for at sikre midtjyske sundhedsforskere deltagelse i det vindende konsortium, når indkaldelsen offentliggøres. CDEU er lovet eksklusivitet på sit strategiske arbejde med Trial Nation således dørene først åbnes for midtjyske aktører, trods Trial Nations nationale fokus.

Claus Thomsen (AUH) sidder i Trial Nations bestyrelse. Trial Nation har anbefalet sine faglige miljøer på AUH at indgå i dialog med CDEU og ser et konstruktivt match mellem samarbejdet med CDEU og en stærkere midtjysk forankring af de nationale indsatser via EU-samarbejdet.

Aktiv deltagelse og synlighed i relevante sundhedssystemer sikrer CDEU en række forudsætninger for regionens øgede udbytte på sundhedsområdet i form af et stærkt internationalt netværk, der bidrager til og fremmer en række processer både nationalt og internationalt herunder for funding og synlighed. En udbygning af denne tilgang, der i løbet af det sidste 1½ år har sikret betydelige resultater, vil bidrage til:

- Øget og fokuseret indsigt i og interessevaretagelse af relevante netværk og økosystemer
- Styrkelse af projektudviklingsindsatsen ift. relevante EU-programmer og samskabelse af konkrete projektmuligheder, der udspringer heraf.

- Tiltrækning af internationale events og begivenheder af relevans for den midtjyske sundhedssektor, og derigennem fremme af dennes tiltrækningskraft både ift. forretnings- og udviklingspotentialer i sektoren.
- Prioriterede nationale og europæiske politisk-strategiske indsatser mhp. at sætte midtjyske aktører i spil og sikre disse en rolle i fremtidige indsatser af både politisk og finansieringsmæssig relevans.

B) Implementering af EU-lovgivning

EU udformer en del lovgivning også på sundhedsområdet, hvor Danmark skal implementere en række forordninger. CDEU arbejder målrettet med at koble implementeringen af EU-lovgivning til kompetencegivende fordele inden for sundhedssystemets praksis samt forskningen i Midtjylland. Konkret betyder det, at CDEU ønsker at løfte sig yderligere ift.:

- Kliniske forsøg: Eksisterende EU-lovgivning foreligger ift. at tiltrække flere kliniske forsøg til de europæiske hospitaler. Midtjyske hospitaler har en række spidskompetencer og forskningsmæssige styrker, som CDEU ønsker at sætte i spil, således at såvel offentlig- som industrifinansierede kliniske forsøg i størst muligt omfang placeres i Midtjylland. Dette indebærer konkret arbejde med at skabe synlighed omkring midtjyske styrkepositioner og forskerprofiler.
- Medicinske teknologivurderinger: EU arbejder målrettet på at lave anbefalinger, der skal munde ud i et lovforslag om udvalgte fælles parametre inden for teknologisk medicinvurdering (HTA). Midtjylland er langt ift. teknologisk implementering, men at få denne praksis i spil ift. fremtidig medicinsk vurdering vil forventligt kræve en målrettet indsats, således at efterfølgende EU-finansiering af udviklingsaktiviteter på området kan hjemmetages i samarbejde med relevante europæiske partnere.
- Sundhedsdata og digitalisering: EU kigger i disse år nøje på, hvordan der kan arbejdes bedre og mere sammenhængende med sundhedsdata og digitalisering. I de forbyggende studier og undersøgelser ønsker CDEU at fremme den danske case tilgang gennem demonstration på basis af midtjyske praksisser og forskere.

Med henblik på at levere på ovenstående indsatsområder ser CDEU regionens hospitaler og eventuelle fremtidige sundhedshuse som et helt centralt og samlende element. Tilsvarende er strukturerede og klare snitflader ift. AU og VIA's indsatser på sundhedsområdet afgørende.

CDEU's placering i strukturen omkring sundhedsindsatsen

CDEU arbejder i direkte forlængelse af sin ejerkreds, og da både AU og VIA har store interesser og indsatsområder på sundhedsområdet, ser CDEU en styrket fremtidig indsats som værende afhængig af gode og klare strukturer på området ikke alene mod Regionen og kommunerne, men i den praksis- og projektnære tilgang særligt også ift. AU og VIA.

AU's forskningsstøtteenhed (FSE) er specialiserede i programmer og projektstøtte. CDEU ser gerne, at FSE og CDEU sammen får et proaktivt og transparent samarbejde omkring understøttelsen af alle regionens hospitaler og klinikker. I en sådan konstellation ser CDEU sig selv i den forudsætningsskabende del af værdikæden, der kan bidrage til at etablere projektmuligheden, partnerskabet og vinklen på projektet. FSE's klare styrke ift. projektadministration og kontorets fysiske placering i Aarhus kan give den professionel understøttelse, tryk og nærhed, der er helt afgørende for et sikkert og bæredygtigt EU-projekt.

AU Health har qua sin forankring på AUH og sit miljø af internationale forskere en klar kobling til CDEU's sundhedsarbejde. Her vil CDEU, FSE og AU Health i samarbejde skulle finde en platform til fælles afrapporting og udvikling ift. AU's egne ønsker og udsyn.

VIA er i gang med at etablere en central forskningsstøtteenhed og har allerede stor erfaring med sundhedsprojekter, dels qua deres sundhedsforskning, men også qua deres uddannelse af sygeplejersker. Ligesom AU vil VIA hvor det er relevant blive inddraget og komme i spil i CDEU's sundhedsindsats gennem projektdeltagelse og udviklingsaktiviteter.

Der ligger et betydeligt vækstpotentiale for Region Midtjylland inden for både sundhedsforskning, sundhedsinnovation og folkesundhed på EU-området. Potentialet kan fremadrettet understøttes med en strategisk og struktureret indsats sammentænkt med regionens udviklingsstrategi på sundhedsområdet. CDEU's arbejde bør derfor indlemmes i eksisterende strukturer mellem region, vidensinstitutioner og kommuner.

Med de dokumenterede resultater (se bilag) der er skabt gennem indsatsen på sundhedsområdet, har CDEU på 1½ år bevist, at der er en direkte kobling mellem den investering, der er prioriteret og de resultater, der er opnået. Området er fortsat under udvikling og mange uudnyttede potentialer kan med fordel komme i spil for at sikre øget vækst og bedre sundhed i regionen. Flere europæiske regioner og partnere har fået bevågenhed på Region Midtjylland som en attraktiv partner og udviser interesse for samarbejde. Denne øgede bevågenhed kan med fordel udbygges og konsolideres. Udviklingen af sundhedsområdet skaber yderligere potentialer med overlap ind i andre fagområder som f.eks. sundhed-kultur, sundhed-fødevarer og sundhed-bigdata og digitalisering. For at sikre en andel i det endnu uopdyrkede EU-sundhedspotentiale, bør dette realiseres ved tæt samarbejde med regionens aktører på området. CDEU's tidlige investeringer på klimaområdet viser tydeligt, den store retureffekt ift. en EU-satsning.

BILAG: KONKRETE RESULTATER AF CDEU's INDSATS PÅ SUNDHEDSOMRÅDET FRA MEDIO 2017 TIL I DAG

- CDEU har været hovedaktøren bag at sikre Danmarks genoptagelse i EU Programmet Active Assisted Living (AAL), hvilket resulterede i 2 EU-projekter for 2018 og udvikler i øjeblikket projekter for 2019-indkaldelsen. Desuden hjalp CDEU Aarhus kommune med at vinde konkurrencen som værtsby for den internationale konference AAL Forum. I 2019 har ligeledes CDEU sikret Region Midtjylland en central plads i AAL program-mets ekspertgruppe.
- EU-projektet Motion på Recept, som er et eksempel på, hvorledes CDEU har leveret ind på en folkesundhedsdagsorden, der styrker klyngesamarbejdet og det nære sundhedsvæsen. Projektet har modtaget stor national bevågenhed og er også et nationalt (som europæisk) udstillingsvindue for en aktiv sundhedsklynge i regionen. Resultaterne fra projektet forventes at føde ind til mulige følgeforskningsprojekter i både EU og i nationalt regi.
- EU Ekspertgruppe på Folkesundhed. CDEU har repræsenteret alle Danmarks regionskontorer i en central EU-gruppe med Sundhedsministeriet, hvilket bl.a. har sikret EU-projektet Motion på Recept samt bidraget med unik intelligence, der er ved at blive ud-foldet på andre områder bl.a. fødevarer og cancerforskning (hvor CDEU har en løbende dialog med Protonterapicentret i Aarhus, som er med i en undergruppe, som er dannet under nævnte EU-ekspertgruppe)
- Science Meets Regions-konferencen den 29. okt. 2019 vedr. ernæring og ældre menne-sker. CDEU har været involveret i udarbejdelsen af selve ansøgningen, herunder med at bibringe den rette EU-kontekst samt som sparrings- og skrivepartner. Derudover del-tager CDEU også i konferencens styregruppe. Her bidrager CDEU særligt med at un-dersøge, hvordan konferencen kan benyttes som afsæt til andre EU-aktiviteter.
- CDEU har udvalgt de statslige initiativer indskrevet i regeringens vækstplan på life sci-ence området med et direkte link til Danmarks internationale sundhedsindsats, som ka-naler der med fordel kan understøtte hele regionens EU arbejde på sundhedsområdet. CDEU har i første kvartal af 2019 etableret et konstruktivt og godt samarbejde med Trial Nation (tidligere Én indgang/NEXT Partnership) ift. sikring af flere kliniske forsøg på regionens hospitaler. Dette har bl.a. resulteret i at få sat Trial Nation i stilling som en EU videnspartner til et af sundhedsprogrammerne. Dette åbner dørene for tidlig adgang til konsortier, information og indflydelse for senere indkaldelser til fordel for relevante aktører på regionens hospitaler. Samarbejdet med Trial Nation har endvidere også un-derstøttet en stærkere indgang til de faglige miljøer på bl.a. AUH. CDEU er tillige ved at etablere samarbejde med det statslige initiativ Biopeople, som er fokuseret omkring at udvikle et stærkere life science miljø i regionen.